STICHTING TRIMBOS-INSTITUUT
GEVESTIGD TE UTRECHT

FINANCIEEL VERSLAG 2017

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
BESTUURSVERSLAG	
Bestuursverslag	2
GECONSOLIDEERDE JAARREKENING	
Geconsolideerde balans per 31 december 2017	9
Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2017	11
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2017	12
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde jaarrekening	13
Toelichting op de geconsolideerde balans	17
Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten	22
ENKELVOUDIGE JAARREKENING	
Enkelvoudige balans per 31 december 2017	29
Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2017	31
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de enkelvoudige jaarrekening	32
Toelichting op de enkelvoudige balans	33
Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten	38
OVERIGE GEGEVENS	
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	41

BESTUURSVERSLAG

BESTUURSVERSLAG

1. Algemene beschouwingen

1.1 Statutaire gegevens

Het bestuur bestond in 2017 uit:
- Dhr. prof. dr. Rutger Engels, voorzitter Raad van Bestuur
- Mw. mr. Marie- Christine Allaer, lid Raad van Bestuur

De Raad van Toezicht bestond in 2017 uit:
- Dhr.ir J.I.M. de Goeij, voorzitter vanaf 19 september 2016
- Dhr.drs. W. Vlasblom, lid vanaf 2 juli 2012
- Mw. drs. F.J.H. Dings MBA, lid vanaf 25 augustus 2014
- Dhr. prof. dr. H.F.L. Garretsen, lid vanaf 20 juni 2016
- Dhr. drs. B.J.A.M. Welten, lid vanaf 2 juli 2012
- Mw. drs. H. Darley M.H.S.A, lid vanaf 1 december 2016
- Mw. dr. C.M.H.A. Deckers MBA, lid vanaf 1 december 2016

Kengetallen doelen Trimbos 2018-2020

Omzet	19.2M
Nettoresultaat	positief
verhouding VWS: derden	50%

Van de begrote opbrengsten van 2018 is per 1 januari 2018 reeds 76% toegezegd.

1.2 Organisatie, financiering en risicomanagement

Sinds de oprichting van het Trimbos-instituut is een belangrijke bron van financiering de instellingssubsidie van het Ministerie van VWS, alsmede diverse meerjarige projectsubsidies voor longitudinale onderzoeken.
Daarnaast bestaat een substantieel deel van de financiering uit onderzoeksubsidies van ZonMw. In 2017 is daarnaast meer en vaker samengewerkt met of in opdracht van partijen zoals gemeentes, eerstelijnszorg en ggz-instellingen. Ook wordt aan er aan internationale projecten met diverse looptijden gewerkt met organisaties zoals de Europese Commissie, WHO, NIH en UNODC. In 2017 is het eerste H2020 project toegekend dat start op 1-1-2018.

In 2017 is zowel vanuit de Raad van Bestuur en Raad van Toezicht extra aandacht besteed aan een meer gemengde financiering en het zoeken van nieuwe opdrachtgevers, met als doel de basis van de financiering van het instituut te verstevigen en verbreden. Immers de overheid is in toenemende mate aan het onderzoeken op welke manier ze financiering verstrekken en wat daarvan het effect is op de marktpositie van de subsidie ontvanger en haar concurrenten.

Maar ook is het belangrijk om ruimte te hebben om te kunnen investeren in implementatie en doorontwikkeling van producten en interventies waarbij telkens wordt getoetst of de onafhankelijkheid van het Trimbos instituut daarmee niet wordt aangetast.

Met de omslag die in 2016 is ingezet, naar een project-gefinancierde organisatie is het van belang dat er voldoende projecten zijn om de vaste lasten (overhead) te blijven dekken. In 2017 is in overleg met het ministerie van VWS de systematiek die ten grondslag ligt aan de aanvraag instellings- en projectsubsidies geheel vernieuwd. Hierdoor is meer transparantie in de opbouw van de tarieven. Dit heeft een enorme inspanning gekost van de organisatie en is ondersteund door een externe adviseur vanwege de complexiteit. Hierdoor is de toekenning instellingssubsidie 2017 pas in september ontvangen maar dit heeft ook geresulteerd in een toekenning in 2018 per 1 januari wat een enorme verbetering is. Het financiële systeem is ingericht om de nieuwe systematiek te ondersteunen waardoor registratie en rapportage per projectonderdeel mogelijk is en hiermee betere stuurinformatie oplevert.

In het strategisch plan 2015-2020 worden de mogelijkheden verkend van financiering door private partijen in combinatie met publieke partijen. Publiek- private samenwerkingen brengen echter andere uitdagingen - en soms ook risico's - met zich mee. De mogelijke risico's worden gemanaged door een commissie wetenschappelijke kwaliteit én een PPS commissie die alle initiatieven rondom

samenwerking met private partners van te voren doorneemt en accordeert.
Daarnaast volgt een werkgroep onder leiding van de bestuurssecretaris deze ontwikkelingen nauwlettend, ook met het oog op de reputatie en het waarborgen van de onafhankelijkheid van het Trimbos-instituut.

Het bestuur heeft de belangrijkste risico's op het gebied van strategie, operationele activiteiten, financiële positie, wet- en regelgeving en financiële verslaggeving die betrekking hebben op het Trimbos geïdentificeerd. Daarbij zijn gepaste maatregelen getroffen ter beheersing van risico's en onzekerheden.

1.3 Realisatie versus begroting 2017

Voor zover er in het bestuursverslag aan cijfers wordt gerefereerd, ziet dit op de enkelvoudige jaarrekening van Stichting Trimbos-instituut. Het gerealiseerde negatief saldo uit bedrijfsvoering is in 2017 EUR -453 duizend.

De netto omzet is EUR 277 duizend boven plan uitgekomen, echter wordt dit voor een groot deel veroorzaakt doordat de "Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten", die hier grotendeels onderdeel van uitmaken, EUR 616 duizend boven plan uitkomen. Per saldo heeft dit een netto negatief effect van EUR 894 duizend op het resultaat.

De salariskosten inclusief sociale lasten zijn EUR 204 duizend lager dan begroot, hoewel sprake totale personeelsbezetting nipt boven plan is uitgekomen (in 2017 waren gemiddeld 162,8 werknemers werkzaam, op basis van een volledig dienstverband aanwezigheid). De uitgaven vielen lager uit ondanks transities en het afscheid nemen van medewerkers door ontslag en overlijden. Vermeldenswaardig in het kader van de interne organisatie en het personeelsbeleid, is dat begin 2018 de uitkomst van de derde meting middels de "Great Place to Work" systematiek is afgenomen in 2017. De Trust Index was net als bij de vorige meting 71%.

Het instituut heeft in 2017 in totaal lagere bedrijfslasten dan begroot gehad wat een passend beleid is bij een lagere realisatie van de omzet. Wetende dat er extra kosten zijn gemaakt voor de aanvraag instellingssubsidie 2017 en 2018, transitievergoeding kosten zijn gemaakt en inhuurkosten nodig zijn geweest vanwege vervanging medewerkers is er veel aan gedaan om het resultaat onder controle te houden. Tevens is de organisatie gestart met de werkzaamheden om te voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) om op 25 mei 2018 compliant te zijn hieraan. Met alle onderzoeksresultaten en websites waar Trimbos over beschikt en om klaar te zijn voor toekomstig onderzoek, is ook dit een arbeidsintensieve en zeer kostbaar project.

Duidelijk is dat door diverse omstandigheden de focus veel intern gericht is geweest in 2017 om het huis op orde te krijgen. Hierdoor zijn extra kosten gemaakt wat heeft geleid tot een negatief resultaat. Het negatieve resultaat heeft wel impact op de liquiditeitspositie maar leidt niet tot een probleem. Ultimo 2017 bedraagt het saldo liquide middelen EUR 4.243.067 (2016 EUR 3.774.711).

De quick-ratio, een graadmeter voor het vermogen om aan de direct opeisbare verplichtingen te voldoen, bedraagt per ultimo 2017 0,96 (2016 0,98).

In 2017 hoefde Trimbos geen beroep te doen op de kredietfaciliteit die het instituut heeft.

1.4 Strategie en beleid: 2017 en 2018

De strategische doelen die waren gesteld voor 2017, en die zijn afgeleid van het Strategische Plan 2015-2020, zijn grotendeels gerealiseerd. In 2017 zijn alle activiteiten geborgd in de kernthema's met een eigen strategie en heldere jaardoelen onder leiding van een thema coördinator. Hierbij is een uitzondering gemaakt voor het thema ouderen dat veel onderzoek doet naar de effecten van dementie en ook de omgeving van deze mensen helpt bij het omgaan met dementie.

De wetenschappelijke basis is versterkt met de promotie van twee programmahoofden tot hoogleraar. Marloes Kleinjan werd oktober 2017 hoogleraar "Youth Mental Health Promotion" aan de universiteit Utrecht. Hans Kroon werd in december 2017 hoogleraar ambulantisering en deinstitutionalisering aan de Tilburg University. Eerder in 2017 kwam Marc Willemsen, bijzonder hoogleraar tabaksontmoediging aan de Universiteit Maastricht, het Trimbos versterken.

De portfolio met internationale opdrachten is sterk gegroeid. Een verlenging van de opdracht in

Moldavië gelijk aansluitend aan het huidige project is door financier SDC in het vooruitzicht gesteld en dit illustreert de waardering voor de door ons geleverde prestatie. Daarnaast is in 2017 het eerste H2020 project (RECOVER-E) gehonoreerd, waarbij Trimbos coördinator is. De profilering in Brussel wordt vormgegeven door een medewerker die daar lobby voert om mental health nadrukkelijker op de Europese politieke agenda te krijgen, ter ondersteuning van de internationale ambitie en mogelijkheden. De samenwerking met top universiteiten in projecten en toonaangevende publicaties is sterk.

Ook de portefeuille met nieuwe opdrachtgevers is gegroeid. Voor de politieacademie werden 15.000 politieagenten getraind in het omgaan met mensen onder invloed van alcohol op basis van door Trimbos ontwikkeld e-learning en train-de-trainer materiaal. We ontwikkelden hiervoor de voor de politie-academie. In vervolg hierop vroeg het ministerie van Justitie en Veiligheid ons om ook e-learnings te maken voor boa's en vervoerders. Voor de gemeente Twenterand brachten we de omvang van de lokale GHB-problematiek in kaart en brachten we oplossingsrichtingen in beeld. Bedoeling is dat de aanpak die we hiermee ontwikkelen ook door andere gemeenten kan worden gebruikt.

De portefeuille eigen innovatieve producten is niet verder uitgebreid, maar terwijl aan nieuwe productie wordt gewerkt, zijn de reeds bestaande breder ingezet, en verder verbeterd. Meer dan 7000 personen deden mee aan één van de online trainingen "Beter slapen", "Minder stress" of "Minder piekeren" sinds de nationale uitrol in september 2016. We presenteerden over de effectiviteit van de trainingen op het ISRII congres (International Society for Research of Internet Interventions) in Berlijn. De trainingen zijn verbeterd: we legden extra accenten op alcohol in de trainingen én we maakten de trainingen toegankelijker voor laag opgeleide mensen (taal, beeld, navigatie). Ook zijn we gestart met de voorbereidingen voor het implementatieonderzoek van de online trainingen bij mensen met een lage ses begeleid door de POH-GGZ. Tenslotte is "Moving Stories" genomineerd voor de Dutch Game Awards. Moving Stories is een game die gespeeld wordt in een klas om depressie bespreekbaar te maken en een handelingsperspectief te bieden. De game wordt onderzocht in verschillende RCT's.

Voor het Ministerie van VWS voerden we onderdelen uit van de NIX18-campagne, hebben we weer flink bijgedragen aan de evidence base voor het tabaksontmoedigingsbeleid met tal van factsheets en rapportages, zijn nieuwe voorlichtingsmaterialen ontwikkeld voor rokende zwangere vrouwen, hebben we nieuwe handleidingen met gespreksprotocollen omtrent stoppen-met-roken-begeleiding ontwikkeld voor geboortezorg verleners en hebben we de multidisciplinaire e-learning Rookvrije Start ontwikkeld, bedoeld voor zorgverleners die gesprekken voeren met (aanstaande) ouders. Ook ontwikkelden we een strategische verkenning cannabis, waarin we VWS adviseren over de aanpak van cannabispreventie en hebben we Nederland voorzien van feiten en cijfers over drugsgebruik: het Jaarbericht 2017 van de Nationale Drug Monitor (NDM) is het meest gedownloade product op onze website trimbos.nl. De NDM 2017 laat zien dat het stimulantiagebruik is toegenomen onder volwassenen, als ook de geregistreerde drugsgerelateerde sterfte. Met het oog op de veranderingen in het Nederlandse cannabisbeleid, de wetenschappelijke inzichten en praktijk van cannabisregulering in de Verenigde Staten in kaart gebracht (Blankers et al., 2017).

De diensten van onze afdeling Publieksinformatie voorzagen wederom in een groeiende behoefte. De website Rokeninfo.nl werd ruim 575.000 keer bezocht (+7% tov 2016) door ruim 453.000 unieke bezoekers (+7%). De site Ikstopnu.nl werd ruim 157.000 keer bezocht (+42%) door ruim 122.000 unieke bezoekers (+37%). De Stoplijn beantwoordde 2120 vragen: op de verpakking van tabaksproducten worden de contactgegevens van deze site sinds mei 2016 verplicht vermeld. De Rokeninfolijn beantwoordde 592 vragen: door de komst van de stoplijn ligt dit aantal beduidend (32%) lager dan in 2016. De website Alcoholinfo.nl werd ruim 1.000.000 keer bezocht (+21%) door ruim 833.000 unieke bezoekers (+20%). De Alcoholinfolijn beantwoordde 1.223 vragen. En de relatief nieuwe landelijke chatservice, een samenwerking tussen Trimbos en landelijke instellingen voor verslavingszorg, beantwoordde 1.716 vragen (68% over drugs, 23% over alcohol, 5% over roken, 4% over gamen). Via de website drugsenuitgaan.nl gaven we ruim 400.000 bezoekers advies over zo veilig mogelijk gebruik van uitgaansdrugs. De website Drugsinfo.nl werd ruim 445.000 keer bezocht (+18%) door ruim 367.000 unieke bezoekers (+18%). En de Drugsinfolijn beantwoordde 2580 vragen.

In 2017 was zowel vanuit de media, professionals en andere stakeholders, zowel in Nederland als wereldwijd, veel belangstelling voor onze producten en onze kennis. Variërend van publicaties en

onderzoeken, het project 'de gezonde school en genotsmiddelen' (dat al ruim 20 jaar bestaat), rapporten over ambulantisering, de dementiebril, alcohol en werk tot de helaas niet te vermijden drugsincidenten.

1.5 Vooruitzichten 2018

Voor 2018 zijn er wederom een hoop uitdagingen en kansen. Waarbij het invullen van de vacatures van de Voorzitter van de Raad van Bestuur door het vertrek van Dhr. Engels naar de Erasmus Universiteit en het vertrek van het lid Raad van Bestuur Mevr. Allaer een belangrijke zal zijn. Dhr. Jonkers is in april 2018 aangesteld als waarnemend Voorzitter Raad van Bestuur.

Uitgangspunt bij alles blijft het delen van kennis, samenwerking, impact creëren en het bereik van interventies vergroten. Om dit te bereiken, zal de transformatie naar een project gestuurde organisatie essentieel zijn waarbij de organisatiestructuur dienend moet zijn aan de te bereiken doelen. De beheersorganisatie zal daarop worden ingericht en worden ondersteund door nieuwe managementinformatie en planning en controlcyclus. Daarnaast verwachten wij een uitbreiding van het aantal projecten voor nieuwe en bestaande opdrachtgevers.

Voor 2018 is voor Trimbos een sluitende begroting opgesteld waarbij die in grote lijnen overeenkomt met de begroting van Trimbos in 2017. In 2018 bedragen de totale begrote opbrengsten EUR 18,2 miljoen. Van de begrote opbrengsten van 2018 was per 1 januari reeds 76% toegezegd.

Raad van Bestuur, Trimbos-Instituut
Utrecht, 11 juli 2018

Dhr. Drs. R. Jonkers

Verslag van de Raad van Toezicht
ir. Hans (J.I.M.) de Goeij, voorzitter, namens de Raad van Toezicht

Terugblik 2017

Voor het jaar 2017 was een ambitieus jaarplan en een begroting vastgesteld. Onderdeel van dit plan betrof het verder investeren in en zichtbaar maken van kennisontwikkeling op de kerndomeinen van het Trimbos Instituut. En parallel daaraan het 'huis verder op orde' maken en toekomst bestendig inregelen. Waaronder ook de verdere verbetering van management informatie om aan nieuwe eisen van subsidiegevers te voldoen, sneller en vollediger intern inzicht te geven in de staat van baten en lasten in de loop van het jaar, en met name het implementeren van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Het laatste is voor een kennisinstituut dat o.a. veel data verzameld en bewerkt van essentiële betekenis. Het moest nauwkeurig en volledig doorgevoerd worden.

Op zowel het inhoudelijk vlak als bedrijfsvoering zijn door het Trimbos Instituut in 2017 de nodige resultaten geboekt. Op de vijf kernthema's – alcohol, drugs, tabak, veel voorkomende psychische stoornissen en ernstig psychiatrische aandoeningen zijn omvangrijke projecten uitgevoerd. Voor het ministerie van VWS en andere opdrachtgevers, inclusief optreden in de media, heeft het Trimbos Instituut, haar deskundigheid in 2017 wederom goed kunnen inzetten. Zij heeft tevens een belangrijke rol gespeeld in netwerken als Verslavingskunde Nederland en realiseerde groei in de internationale portefeuille.

Activiteiten

De Raad van Toezicht heeft in 2017 zes maal plenair vergaderd (6 februari, 10 april, 7 juni, 12 juni, 18 september en 27 november).
Op 12 juli nam zij deel aan een speciale strategie dag voorbereid door de Raad van Bestuur waar uitgebreid is gesproken over de publieke gezondheidszorg, de veranderende zorgsystemen en de toekomstige behoeften aan kennis en expertise vanuit het Trimbos Instituut.
Delegaties vanuit de Raad van Toezicht waren ook aanwezig bij de drie netwerkbijeenkomsten gehouden in het kader van het 20 jarig bestaan van het instituut: op 23 maart over "Een toekomst met dementie", op 6 juli over "De nieuwe GGZ" en op 23 november over "Applied gaming".

De auditcommissie vergaderde op 17 januari, 2 maart, 24 mei, 4 september, 13 november en 21 december). In de Auditcommissie zijn onder meer besproken: de jaarrekening 2016 , de begroting 2017, (verbetering van de) kwartaalrapportages 2017, de begroting 2018 en de relaties met subsidiegevers. Centraal aandachtspunt bij alle vergaderingen was de financiële gezondheid van het Instituut.

De remuneratiecommissie kwam enkele malen bijeen om namens de Raad in de rol van werkgever gesprekken te voeren met de leden van de raad van bestuur.

Ook met de Ondernemingsraad heeft de Raad van Toezicht contact gehouden. In het najaar heeft de Raad een gesprek gehad met de gehele OR. Daarnaast is bij een overlegvergadering tussen OR en bestuur conform traditie regelmatig ook een afgevaardigde van de Raad als toehoorder aanwezig geweest.

Governance

De vergaderingen van de Raad van Toezicht zijn voorbereid in afstemming met de bestuurders en de secretaris raad van toezicht. Een informatieprotocol (jaaragenda met wanneer wordt wat besproken) is gehanteerd om alle relevante onderwerpen conform de planning en control cyclus te agenderen.

De Raad vergadert eerst onderling; dan wordt een ieders inbreng gedeeld en daarna afgestemd wie op welk punt de eerste woordvoerder is in de vergadering met de Raad van Bestuur die hierop aansluit. Tenslotte sluit de Raad van Toezicht de bijeenkomst af met een korte nabespreking in eigen kring. Deze werkwijze komt de doelmatigheid en scherpte van de overleg- en besluitvormingsstructuur ten goede.

Medio 2017 is de implementatie van de nieuwe Governance Code Zorg geagendeerd. Wij hebben ons geconformeerd aan deze code. Dit heeft geleid tot een beperkte aanpassing van de Reglementen voor de RvT en de RvB. De geactualiseerde reglementen zijn in voorjaar 2018 vastgesteld. Dit is binnen de termijn waarin de Governancecode Zorg, die per 1.1.2017 geldt, geïmplementeerd moet zijn. De ca. 15 jaar oude statuten zullen in 2018 worden geüpdatet.

Conform de Governance Code 2017 heeft de Raad van Toezicht in het najaar 2017 onder externe begeleiding van mevrouw Hanneke Beijer haar eigen functioneren geëvalueerd. Daarvoor evalueerde de Raad in eigen kring. De externe evaluatie heeft nieuwe inzichten opgeleverd die, voor zover relevant, ook met de Raad van Bestuur zijn besproken.

In alle genoemde vergaderingen is veel tijd en aandacht geschonken aan zowel de inhoudelijke als de financiële aspecten van het besturen van de organisatie met ook het perspectief op de ontwikkelingen van kennisinstituut zijn naar de toekomst. Ook is veel gesproken over vergroten van impact voor de publieke geestelijke gezondheidzorg, de preventie, de professionalisering van het instituut, de implementatie van de AVG en over uitwerking van de strategie.

De Raad van Toezicht is op uiteraard op onderwerpen door de bestuurders bijgepraat en zo nodig geconsulteerd. Naast bovenvermelde onderwerpen is gesproken over:
- beleid op het gebied van risicomanagement,
- het beleid op het terrein van verzuimmanagement,
- de afwikkeling van de (personele) reorganisaties in voorgaande jaren,
- introductie van een procuratieregeling en een korter en conservatiever treasury- statuut,
- aanpak van de borging van de wetenschappelijke kwaliteit,
- het leerstoelbeleid van het instituut (medewerkers die elders ook deeltijd hoogleraar zijn vice versa)
- aanpak voor meten van klanttevredenheid,
- update resp. introductie van regelingen op het gebied van arbeidsconflicten, klachtenafhandeling, de vertrouwenspersoon, de klokkenluidersprocedure,
- het rechtzetten van onjuiste of tendentieuze berichten in de media over publicaties of rapportages van het instituut,
- en de prioriteiten van de RvB in 2018.

Afgezien van deze onderwerpen, zijn hieronder genoemd de belangrijkste besluiten die door de Raad zijn genomen:
- beoordeling van de Raad van Bestuur over het verslagjaar 2016;
- jaarverslag 2016 vastgesteld,
- jaarrekening 2016 vastgesteld na bespreking in aanwezigheid van de accountant,
- begroting 2017 vastgesteld,
- ingestemd met de deelname aan de nieuwe netwerkorganisatie Verslavingskunde Nederland,
- begroting 2018 vastgesteld,
- besluiten rond aanstelling Raad van Bestuur,
- het hanteren en toetsen van de Wet normering topinkomens,
- de prioritering van onderwerpen waarop de Raad van Toezicht naast het informatieprotocol en de daarin genoemde thema's in 2018 extra aandacht wil geven.

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

(na resultaatverdeling)

		31-12-2017		31-12-2016	
		€	€	€	€
ACTIVA					
VASTE ACTIVA					
Materiële vaste activa	1				
Gebouwen en terreinen		1.471.898		1.590.601	
Andere vaste bedrijfsmiddelen		474.898		762.074	
Vooruitbetaald op materiële vaste activa		3.829		-	
			1.950.625		2.352.675
Financiële vaste activa	2				
Deelnemingen in groepsmaatschappijen			1		1
VLOTTENDE ACTIVA					
Vorderingen					
Handelsdebiteuren	3	1.107.426		868.957	
Vorderingen op gelieerde partijen	4	51.124		-	
Overige vorderingen en overlopende activa	5	1.651.169		2.582.205	
			2.809.719		3.451.162
Liquide middelen	6		4.451.123		3.980.787
Totaal activazijde			9.211.468		9.784.625

		31-12-2017		31-12-2016	
		€	€	€	€
PASSIVA					
GROEPSVERMOGEN	7		1.332.386		1.785.338
VOORZIENINGEN					
Overige voorzieningen	8		-		50.172
LANGLOPENDE SCHULDEN	9				
Egalisatierekening doelsubsidies			192.455		254.882
KORTLOPENDE SCHULDEN					
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		975.928		1.478.849	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	10	618.069		552.552	
Overige schulden en overlopende passiva	11	6.092.630		5.662.832	
			7.686.627		7.694.233
Totaal passivazijde			9.211.468		9.784.625

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017

		2017	Begroting 2017	2016
		€	€	€
Baten	12			
(Project)subsidie ministerie VWS	13	10.429.649	9.698.807	9.395.751
Projectsubsidies derden	14	8.479.379	9.213.393	8.182.383
Overige bedrijfsopbrengsten	15	762.938	284.000	816.457
		19.671.966	19.196.200	18.394.591
Lasten				
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	16	6.620.112	5.305.300	5.646.470
Lonen en salarissen	17	9.256.653	9.249.000	8.812.030
Sociale lasten en pensioenlasten	18	2.137.348	2.347.000	1.996.113
Afschrijvingen materiële vaste activa	19	465.117	471.000	461.800
Overige bedrijfskosten	20	1.558.793	1.813.900	1.464.850
Som der bedrijfslasten		20.038.023	19.186.200	18.381.263
Bedrijfsresultaat		-366.057	10.000	13.328
Financiële baten en lasten	21	-86.534	-10.000	-9.387
Groepsresultaat uit bedrijfsuitoefening		-452.591	-	3.941
Resultaat deelnemingen	22	-361	-	-
Netto groepsresultaat		-452.952	-	3.941
Resultaatbestemming				
Bestemmingsreserve		-69.016		-10.225
Bestemmingsfonds		216.189		-30.829
Overige reserves		-600.125		44.995
		-452.952		3.941

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2017

	2017		2016	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		-366.057		13.328
Aanpassingen voor				
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	465.117		461.800	
Mutatie voorziening groot onderhoud	-7.080		-166.670	
Onttrekkingen aan voorziening	-7.975		-176.727	
Vrijval voorziening ten gunste van resultaat	-35.117		-35.759	
		414.945		82.644
Verandering in werkkapitaal				
Mutatie vorderingen	641.443		775.222	
Koersverschillen	-69.016		-10.225	
Kortlopende schulden (exclusief banken)	-7.967		-98.346	
		564.460		666.651
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		613.348		762.623
Ontvangen interest	-		838	
Betaalde interest	-17.518		-	
		-17.518		838
Kasstroom uit operationele activiteiten		595.830		763.461
Kasstroom uit investerings-activiteiten				
Investeringen materiële vaste activa	-65.193		-386.542	
Mutatie financiële vaste activa	-		-1	
Desinvesteringen materiële vaste activa	2.126		-	
Kasstroom uit investerings-activiteiten		-63.067		-386.543
Kasstroom uit financierings-activiteiten				
Aflossingen langlopende schulden		-62.427		-63.160
Mutatie geldmiddelen		470.336		313.758
Verloop mutatie geldmiddelen				
Stand per begin boekjaar		3.980.787		3.667.029
Mutaties in boekjaar		470.336		313.758
Stand per eind boekjaar		4.451.123		3.980.787

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING VAN DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

INFORMATIE OVER DE RECHTSPERSOON

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Trimbos-Instituut is feitelijk en statutair gevestigd op Da Costakade 45, 3521 VS te Utrecht en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 805514806.

ALGEMENE TOELICHTING

Belangrijkste activiteiten van rechtspersoon

Stichting Trimbos Instituut en haar groepsmaatschappijen hebben gezamenlijk als doel:
a. het op onafhankelijke, wetenschappelijke, praktijkgerichte en levensbeschouwelijke pluriforme geestelijke volksgezondheid, geestelijke gezondheidszorg, verslaving en verslavingszorg, alsmede ten aanzien van het gebruik van alcohol, drugs en overige psychotrope stoffen;
b. het op de sub a. bedoelde wijze verlenen van diensten ter bevordering van preventie en hulpverlening alsmede het beleidsmatig en maatschappelijk handelen op de sub a. genoemde aandachtsgebieden; en
c. voorts al hetgeen dat met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

De stichting tracht haar doelen te bereiken door onder meer:
a. het produceren van kennis, het verzamelen en bewerken van bestaande gegevens en het verspreiden en overdragen van kennis;
b. het stimuleren van meningsvorming en bezinning; en
c. het geven van adviezen.

De stichting zal de hiervoor gemelde werkzaamheden onder meer verrichten ten behoeve van:
a. instellingen, cliënten, werknemers en zorgverzekeraars in de (geestelijke) gezondheidszorg en de verslavingszorg;
b. het openbaar bestuur in Nederland en de daaraan gerelateerde uitvoerende instanties;
c. instituten in binnen en buitenland;
d. het algemeen publiek;
e. de media.

Informatieverschaffing over groepsverhoudingen

Stichting Trimbos-Instituut staat aan het hoofd van de groep. Per 30 augustus 2016 is Trimbos Virtual Reality Solutions B.V. te Utrecht opgericht. Er wordt gebruik gemaakt van de vrijstelling conform artikel 2:407 lid 1 onder a BW.

Daarnaast is er als gevolg van de aanwezigheid van gemeenschappelijke leiding een consolidatieplicht voor wat betreft de financiële gegevens van Stichting voor Systeemveranderingen in Geestelijke Gezondheidszorg en Stichting Trimbos Moldova. Voor Stichting voor Systeemveranderingen in Geestelijke Gezondheidszorg wordt gebruik gemaakt van de vrijstelling conform artikel 2:407 lid 1 onder a BW. De gegevens van Stichting Trimbos Moldova zijn in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen.

Informatieverschaffing over schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Trimbos-Instituut zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 362 lid 1, Boek 2 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

De consolidatiegrondslagen

Waarderingsgrondslagen van in de consolidatie opgenomen stichtingen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor Stichting Trimbos Instituut.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR VERSLAGGEVING

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van het Ministerie van VWS en de stellige uitspraken van de richtlijnen voor de jaarverslaggeving die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving, specifiek RJ 640 Organisaties-zonder-winststreven. De jaarrekening is opgesteld in Euro's. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs tenzij een andere waarderingsgrondslag is vermeld.

Informatieverschaffing over afwijkingen in bedragen van het voorgaande boekjaar als gevolg van een herziening

Waar dit het inzicht verbeterd, zijn de vergelijkende cijfers aangepast.

Omrekening van in vreemde valuta luidende bedragen

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend in de functionele valuta tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de bestemmingsreserve. Kosten en opbrengsten worden omgerekend in de functionele valuta tegen de gemiddelde koers. De jaarrekening is opgesteld in euro's; dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van Stichting Trimbos-Instituut.

Operationele leases

De stichting heeft leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

GRONDSLAGEN

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Onderhanden projecten
Ten aanzien van de projecten wordt onderscheid gemaakt tussen afgeronde projecten, lopende projecten met een debetsaldo en lopende projecten met een creditsaldo. De afgeronde projecten worden als 'nog te ontvangen subsidiebedragen op afgeronde projecten' gepresenteerd. De lopende

projecten met een debetsaldo worden als 'nog te ontvangen subsidiebedragen' gepresenteerd en lopende projecten met een creditsaldo worden als 'nog te besteden toegekende subsidiebedragen' gepresenteerd.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op vasis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Voorziening in verband met reorganisaties

De reorganisatievoorziening heeft betrekking op kosten in verband met de reorganisatie van activiteiten en wordt gevormd indien voor de stichting een feitelijke of juridische verplichting is ontstaan.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Subsidiebaten

Investeringssubsidies in verband met de aanschaf van vaste activa worden gepassiveerd onder de overlopende passiva. Deze subsidies worden tijdsevenredig over de geschatte economische levensduur van deze activa ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen.

Lasten

Onder de post kosten uitbesteed werk en andere externe kosten zijn de projectkosten opgenomen gemaakt door Stichting Trimbos Moldova. Stichting Trimbos Moldova is opgericht ten behoeve van de uitvoering van het project Support the Reform of Mental Health Services in Moldova. Alle kosten die Stichting Trimbos Moldova maakt zijn derhalve aan te merken als projectkosten. Om die reden zijn alle kosten van Stichting Trimbos Moldova onder kosten uitbesteed werk en andere externe kosten verantwoord.

Pensioenlasten

De door het Trimbos instituut voor haar werknemers afgesloten pensioenregeling betreft een zogenaamde "toegezegd pensioenregeling". Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen welke afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. De regeling is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds PFZW. Trimbos instituut betaalt premies op verplichte, vrijwillige of contractuele basis aan PZFW. Deze premies worden verantwoord als last zodra ze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een verandering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen. Het Trimbos instituut heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij PFZW, anders dan het effect van hogere toekomstige premies.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.
Kasstromen in vreemde valuta's worden omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers.
Koersverschillen inzake geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond.
Ontvangen en betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

VASTE ACTIVA

1 Materiële vaste activa

	Gebouwen en terreinen	Andere vaste bedrijfs-middelen	Vooruit-betaald op materiële vaste activa	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2017				
Aanschaffingswaarde	4.917.457	5.540.893	-	10.458.350
Cumulatieve afschrijvingen	-3.326.856	-4.778.819	-	-8.105.675
Boekwaarde per 1 januari 2017	1.590.601	762.074	-	2.352.675
Mutaties				
Investeringen	-	61.364	3.829	65.193
Afschrijvingen	-118.703	-346.414	-	-465.117
Desinvesteringen aanschaf-fingswaarde	-	-3.892	-	-3.892
Desinvesteringen cumulatieve afschrijvingen	-	1.766	-	1.766
Saldo mutaties	-118.703	-287.176	3.829	-402.050
Stand per 31 december 2017				
Aanschaffingswaarde	4.917.457	5.598.366	3.829	10.519.652
Cumulatieve afschrijvingen	-3.445.559	-5.123.468	-	-8.569.027
Boekwaarde per 31 december 2017	1.471.898	474.898	3.829	1.950.625

De WOZ-waarde per 1 januari 2017 van het gebouw, gelegen aan Da Costakade 45, te Utrecht bedroeg € 5.054.000.

2 Financiële vaste activa

	Deelnemingen in groepsmaatschappijen
	€
Stand per 1 januari 2017	
Hoofdbedrag	1
Boekwaarde per 1 januari 2017	1
Mutaties	
Resultaat	-361
Afboeking op vordering	361
Saldo mutaties	-
Stand per 31 december 2017	
Hoofdbedrag	1
Boekwaarde per 31 december 2017	1

Per 31 augustus 2016 is Trimbos Mobile Virtual Reality Solutions B.V. opgericht met een geplaatst kapitaal van € 1. Het betreft een 100% dochter van Stichting Trimbos-instituut. De nettovermogenswaarde van de ondermening bedraagt € 360 negatief.

VLOTTENDE ACTIVA

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
3 Handelsdebiteuren		
Handelsdebiteuren	1.110.090	870.993
Dubieuze debiteuren	-2.664	-2.036
	1.107.426	868.957
4 Vorderingen op gelieerde partijen		
Vordering op Trimbos Mobile Virtual Reality Solutions B.V.	51.124	-
5 Overige vorderingen en overlopende activa		
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.798	130.813
Overige vorderingen en overlopende activa	1.648.371	2.451.392
	1.651.169	2.582.205
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Pensioenen	2.798	130.813

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Overige vorderingen en overlopende activa		
Overige vorderingen	34.834	158.082
Nog te ontvangen subsidiebijdragen op afgeronde projecten	360.082	744.150
Vooruitbetaalde bedragen	154.001	101.249
Nog te ontvangen subsidiebijdragen	1.097.892	1.443.649
Overlopende activa	1.562	4.262
	1.648.371	2.451.392

6 Liquide middelen

Kasgelden	268	56
ING Bank N.V.	4.243.067	3.774.711
Diverse banken	207.788	206.020
	4.451.123	3.980.787

PASSIVA

7 Groepsvermogen

Het eigen vermogen wordt in de toelichting bij de enkelvoudige balans nader toegelicht.

VOORZIENINGEN

8 Overige voorzieningen

Reorganisatievoorziening	-	50.172

	2017	2016
	€	€
Reorganisatievoorziening		
Stand per 1 januari	50.172	392.366
Reorganisatiekosten naar kortlopende schulden	-7.080	-150.482
	43.092	241.884
Reorganisatiekosten ten laste van voorziening	-7.975	-155.953
Vrijval ten gunste van het resultaat	-35.117	-35.759
Stand per 31 december	-	50.172

De reorganisatievoorziening is gevormd voor de verwachte toekomstige kosten met betrekking tot de reorganisatie. Hieraan ligt een reorganisatieplan ten grondslag. De werkelijke kosten worden ten laste van deze voorziening gebracht. Ultimo 2017 is met alle medewerkers overeenstemming bereikt over de afvloeiing. De hieruit voortkomende schuld wordt gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

9 LANGLOPENDE SCHULDEN

	2017	2016
	€	€
Egalisatierekening doelsubsidies		
Stand per 1 januari		
Hoofdsom	2.039.203	1.976.043
Cumulatieve mutaties	-1.784.321	-1.658.001
Saldo per 1 januari	254.882	318.042
Mutaties		
Vrijval boekjaar	-62.427	-63.160
Stand per 31 december		
Hoofdsom	2.038.470	2.039.203
Cumulatieve mutaties	-1.846.015	-1.784.321
Saldo per 31 december	192.455	254.882

Onder de egalisatierekening doelsubsidies worden de voor aanschaf van pand inclusief verbouwing verkregen subsidies van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport verantwoord. De ontvangen subsidies van VWS zijn vastgelegd in de navolgende brieven:
de data: kenmerk
04-09-84 DGVGZ/AGZ/Subs 32855
16-09-86 DGVGZ/AGZ/Subs 63845
16-10-86 DGVGZ/AGZ/Subs 66677
26-10-87 DGVGZ/AGZ/GGZ 305905
13-11-89 DGVGZ/AGZ/FEA 114534
Conform de aanwijzingen van het Ministerie van VWS worden de subsidies ten gunste van het resultaat gebracht naar rato van de afschrijvingsperiode van de betreffende objecten.

KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
10 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	54.057	15.947
Loonheffing	564.012	536.605
	618.069	552.552
11 Overige schulden en overlopende passiva		
Personeelskosten	1.305.729	1.291.850
Nog te besteden toegekende subsidiebedragen	3.296.076	3.945.517
Ontvangen subsidiebedragen ten behoeve van derden	1.172.347	-
Overige schuld	282.255	274.983
Te betalen afvloeiingsregelingen	36.223	150.482
	6.092.630	5.662.832

Onder de ontvangen subsidiebedragen ten behoeve van derden zijn ontvangsten voor een project opgenomen waarbij Stichting Trimbos-instutuut als penvoerder optreedt, waarbij de betreffende bedragen door derden besteed zullen worden.

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Informatieverschaffing over niet in de balans opgenomen verplichtingen

Het maximaal op te nemen krediet in rekening-courant bedraagt per 2017 € 900.000. In het kader van de rekening-courant kredietfaciliteit met de ING bank is een positieve/negatieve hypotheekverklaring verstrekt op de grond en opstallen aan de Da Costakade 45.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake garanties

Terzake van een eventuele verkoop van het onroerend goed aan de Da Costakade geldt een bijzondere conditie. Ter medefinanciering van het nieuwe pand, is door het Ministerie van VWS een eenmalige subsidie verstrekt.

Naast deze verplichtingen zijn er per 31-12-2017 contracten afgesloten met een totale waarde van € 1.068.906, waarvan € 679.266 gerelateerd aan onderhanden projecten.

Informatieverschaffing over niet in de balans opgenomen activa

Uit hoofde van de huur van koffie- en kopieerapparaten bestaat er voor 2018 een verplichting ter grootte van € 23.772 (excl. BTW).

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2017	Begroting 2017	2016
	€	€	€
12 Baten			
(Project)subsidie ministerie VWS	10.429.650	9.698.807	9.395.751
Projectsubsidies derden	8.479.379	9.213.393	8.182.383
Overige bedrijfsopbrengsten	762.938	284.000	816.457
	19.671.967	19.196.200	18.394.591
13 (Project)subsidie ministerie VWS			
Rijksbijdrage	7.460.820	7.383.163	6.475.819
Project subsidies	2.968.830	2.315.644	2.919.932
	10.429.650	9.698.807	9.395.751

Bovenstaande bedragen hebben betrekking op de door het Ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport structureel verstrekte subsidie (Rijksbijdrage) aangevuld met additionele toegekende incidentele (project) subsidies.

14 Projectsubsidies derden

Deze bedragen hebben betrekking op de door derden (niet zijnde het Ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport) verstrekte subsidies. Deze subsidies en opdrachten hebben een incidenteel karakter.

15 Overige bedrijfsopbrengsten

Opbrengsten scholing/cursussen	86.411	71.000	107.058
Detacheringen	53.640	55.000	109.090
Exploitatie gebouw	142.845	98.000	131.117
Verkopen publicaties	480.043	60.000	469.192
	762.939	284.000	816.457

De overige bedrijfsopbrengsten zijn hoger dan begroot. Dit heeft onder andere te maken met hogere opbrengsten die voornamelijk worden gerealiseerd via Hexspoor. Het betreft onder andere de verkoop van cursussen, deelnames aan symposia en publicaties. De netto opbrengsten zijn hoger dan begroot en daarmee samenhangend zijn de productiekosten ook hoger dan begroot.

	2017	Begroting 2017	2016
	€	€	€
16 Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten			
Kosten uitbesteed werk	6.620.112	5.305.300	5.646.470
Kosten uitbesteed werk			
Productiekosten	6.078.640	4.953.300	5.176.263
Ingehuurde externen	541.472	352.000	470.207
	6.620.112	5.305.300	5.646.470

Productiekosten
Hieronder zijn de direct aan de uitvoering van projecten gerelateerde kosten verantwoord.

Ingehuurde externen
Hierin zijn begrepen de niet projectgerelateerde kosten van tijdelijk door het Trimbos-instituut ingehuurde arbeidskrachten en adviseurs.

Toelichting begroting
De productiekosten zijn hoger dan begroot. De afwijking van productiekosten is moeilijk te voorzien omdat dit mede afhangt van de toekenning van projecten die ten tijde van het opstellen van de begroting niet bekend zijn en de mate waarin externe expertise wordt ingehuurd. Ook gedurende de looptijd van een project kan alsnog inhuur plaatsvinden omdat te weinig capaciteit beschikbaar is om op tijd de gevraagde resultaten te leveren. Hierdoor kan het aandeel productiekosten behoorlijk variëren en daarmee afwijken van de begroting. Om deze reden wordt er gestuurd op de netto opbrengsten. Er zijn in 2017 meer externen ingehuurd doordat intern de benodigde expertise ontbrak om de instellingssubsidie aanvraagsystematiek aan te passen, voor de implementatie van AVG en voor de interim vervanging door vertrek medewerkers.

Personeelskosten

17 Lonen en salarissen			
Brutolonen en -salarissen	9.256.653	9.249.000	8.812.030

Gemiddeld aantal werknemers
Bij de stichting waren in 2017 gemiddeld 163 werknemers werkzaam, op basis van een volledig dienstverband (2016: 155).

Toelichting begroting
De brutolonen en -salarissen zijn nagenoeg gelijk aan begroot. Dit had lager kunnen uitvallen indien er geen ontslagvergoedingen waren uitgekeerd aan medewerkers.

WNT-verantwoording 2017 Trimbos-Instituut

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Trimbos-Instituut van toepassing zijnde regelgeving: het algemeen WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor Trimbos-Instituut is € 181.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

Leidinggevende topfunctionarissen (gegevens 2017)

Naam RvB	Functie	Beloning	Voorziening beloning op termijn	Totaal Bezoldiging	Individueel WNT maximum
Prof dr. R.C.M.E. Engels	Voorzitter RvB	€ 182.820	€ 11.157	€ 193.976	€ 181.000
mr. M.C.J. Allaer MIF	Lid RvB	€ 140.237	€ 9.855	€ 150.093	€ 160.889

De Voorzitter van de Raad van Bestuur, de heer Engels, had gedurende het boekjaar 2017 een fulltime dienstverband (1,0 fte) en was van 1 januari tot en met 31 december in vaste dienst. Het maximum aan bezoldiging wordt overschreden. Gelet op de vigerende overgangsregeling wordt voldaan aan de wettelijke vereisten.

Mevrouw Allaer, lid van de Raad van Bestuur, had gedurende 2017 een part-time dienstverband (0,89 fte). Het bezoldigingsmaximum wordt niet overschreden.

Leidinggevende topfunctionarissen (gegevens 2016)

Naam RvB	Functie	Beloning	Voorziening beloning op termijn	Totaal Bezoldiging	Individueel WNT maximum
Prof dr. R.C.M.E. Engels	Voorzitter RvB	€ 190.144	€ 10.879	€ 201.023	€ 179.000
drs. P.D. Geradts	Directeur Bedrijfsvoering	€ 70.539	€ 4.484	€ 75.023	€ 74.542
dr. ir. A.M. Laeven MPM	Lid RvB	€ 106.186	€ 8.099	€ 114.285	€ 134.863
mr. M.C.J. Allaer MIF	Lid RvB (met dienstbetrekking)	€ 24.198	€ 1.604	€ 26.402	€ 26.624
mr. M.C.J. Allaer MIF	Lid RvB (zonder dienstbetrekking)	€ 84.000	€ -	€ 84.000	€ 175/uur

De beloning van de heer Engels en mevrouw Allaer is in bovenstaande verantwoording aangepast ten opzichte van de verantwoording 2016. Deze aanpassing heeft plaats gevonden omdat in de verantwoording 2016 onterecht geen belastbare onkostenvergoedingen waren betrokken, voor een bedrag van € 5.402 respectievelijk € 3.018. De fout heeft niet geleid tot onverschuldigde betalingen.

De Voorzitter van de Raad van Bestuur, de heer Engels, had gedurende het boekjaar 2016 een fulltime dienstverband (1,0 fte) en was van 1 januari tot en met 31 december in vaste dienst. Het maximum aan bezoldiging wordt overschreden. Gelet op de vigerende overgangsregeling leidt dit niet tot een terugbetalingsverplichting.

De directeur bedrijfsvoering, mevrouw Geradts, is van 1 januari tot en met 31 mei 2016 in dienst geweest (1,0 fte). Haar bezoldiging overschrijdt in 2016 het individueel berekende maximum met € 481. Deze overschrijding wordt veroorzaakt door uitbetaling van vakantiedagen, welke toegerekend worden aan voorgaande kalenderjaren. Derhalve is geen sprake van een verschuldigde nabetaling of openbaarmakingsverplichting.

Mevrouw Laeven, lid van de Raad van Bestuur, is van 1 maart 2016 tot en met 30 november 2016 in dienst geweest (1,0 fte).

Mevrouw Allaer, lid van de Raad van Bestuur, is vanaf 1 november 2016 in dienst getreden (0,89 fte). Mevrouw Allaer, lid van de Raad van Bestuur, had van 1 juni 2016 tot en met 31 oktober 2016 een fictieve dienstbetrekking en werd ingehuurd via een extern bureau. De functie is vervuld gedurende 60 dagen (van acht uur), wat neerkomt op een vergoeding van € 175,- per uur.

Toezichthoudende topfunctionarissen (gegevens 2017)

Naam RvB	Functie	Beloning	Belastbare onkosten-vergoeding	Totaal Bezoldiging	Individueel WNT maximum
Dhr. ir. J.I.M. de Goeij	Voorzitter RvT	€ 3.000	€ 576	€ 3.576	€ 27.150
Dhr. drs. W. Vlasblom	Lid RvT	€ 2.500	€ 372	€ 2.872	€ 18.100
Dhr. drs. B.J.A.M. Welten	Lid RvT	€ 2.500	€ -	€ 2.500	€ 18.100
Mw. drs. F.H. Dings MBA	Lid RvT	€ 2.500	€ -	€ 2.500	€ 18.100
Mw. dr. C.M.H.A. Deckers MBA	Lid RvT	€ 2.500	€ 329	€ 2.829	€ 18.100
Mw. drs. H.L.H.M. Darley MHSA	Lid RvT	€ 2.500	€ -	€ 2.500	€ 18.100
Dhr. prof dr. H.F.L. Garretsen	Lid RvT	€ 2.500	€ -	€ 2.500	€ 18.100

Het toepasselijk WNT-maximum voor voorzitters en leden van interne toezichthoudende organen bedraagt € 27.150 respectievelijk € 18.100. De jaarlijkse vergoeding voor de voorzitter RvT bedraagt € 3.000 en voor een lid € 2.500.

Toezichthoudende topfunctionarissen (gegevens 2016)

Naam RvB	Functie	Beloning	Belastbare onkosten-vergoeding	Totaal Bezoldiging	Individueel WNT maximum
Dhr. ir. J.I.M. de Goeij	Voorzitter RvT	€ 2.750	€ 430	€ 3.180	€ 22.682
Dhr. drs. W. Vlasblom	Lid RvT	€ 2.750	€ 186	€ 2.936	€ 22.191
Dhr. drs. B.J.A.M. Welten	Lid RvT	€ 2.500	€ -	€ 2.500	€ 17.900
Mw. S.T. van Lonk-huijzen Hoekstra MBA MCM	Lid RvT	€ 1.875	€ -	€ 1.875	€ 12.898
Mw. drs. F.H. Dings MBA	Lid RvT	€ 5.833	€ -	€ 5.833	€ 17.900
Mw. dr. C.M.H.A. Deckers MBA	Lid RvT	€ 208	€ 51	€ 259	€ 1.520
Mw. drs. H.L.H.M. Darley MHSA	Lid RvT	€ 208	€ -	€ 208	€ 1.520
Dhr. prof dr. H.F.L. Garretsen	Lid RvT	€ 1.458	€ -	€ 1.458	€ 9.563

De heren Vlasblom en Welten en mevrouw Dings zijn gedurende het gehele jaar toezichthouder geweest. De heer De Goeij is sinds 1 juli 2016 voorzitter van de RvT, voorheen was hij lid van de RvT.

Mevrouw Dings heeft in 2016 de bezoldiging over 2014 tot en met 2016 ontvangen, € 2.500 heeft betrekking op 2016.

Mevrouw Lonkhuijzen-Hoekstra heeft per 21 november 2016 haar functie neergelegd. De heer Garretsen is lid van de RvT sinds 1 juli 2016 en mevrouw Deckers en mevrouw Darley sinds 1 december 2016.

Het toepasselijk WNT-maximum voor voorzitters en leden van interne toezichthoudende organen bedraagt € 26.850 respectievelijk € 17.900.

	2017	Begroting 2017	2016
	€	€	€
18 Sociale lasten en pensioenlasten			
Sociale lasten	1.326.686	2.347.000	1.232.113
Pensioenlasten	810.662	-	764.000
	2.137.348	2.347.000	1.996.113
19 Afschrijvingen materiële vaste activa			
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	118.703	138.000	118.703
Andere vaste bedrijfsmiddelen	346.414	333.000	343.097
	465.117	471.000	461.800

Toelichting begroting
De afschrijvingskosten zijn lager dan begroot doordat begrote investeringen in de huisvesting zijn uitgesteld en de IT omgeving aan het einde van zijn afschrijvingsperiode zit.

20 Overige bedrijfskosten			
Overige personeelskosten	477.832	596.400	354.977
Huisvestingskosten	296.872	332.000	267.216
Catering	91.783	85.000	66.401
Automatiseringskosten	302.853	360.000	294.785
Kantoorkosten	107.779	167.000	158.497
Algemene kosten	281.674	273.500	322.974
	1.558.793	1.813.900	1.464.850

Toelichting begroting
De overige bedrijfskosten zijn in totaal € 185.000 lager uitgekomen dan begroot. Overige personeelskosten is lager uitgevallen doordat een aantal budgetten nauwelijks zijn besteed, dit komt mede doordat het resultaat een negatievere trend liet zien dan verwacht en daardoor terughoudendheid is betracht in het aangaan van verplichtingen. Algemene kosten zijn hoger dan begroot als gevolg van de implementatie van AVG en de benodigde extra inspanning aan juridische kosten.

Overige personeelskosten			
Overige personeelskosten	512.949	596.400	354.977
Vrijval voorziening reorganisatiekosten	-35.117	-	-
	477.832	596.400	354.977
Huisvestingskosten			
Huisvestingskosten	296.872	332.000	283.404
Mutatie voorziening groot onderhoud	-	-	-16.188
	296.872	332.000	267.216

	2017	Begroting 2017	2016
	€	€	€
Algemene kosten			
Overige algemene kosten	281.674	273.500	322.974

21 Financiële baten en lasten

Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	-	-	838
Koersresultaat	-69.016	-	-10.225
Rentelasten en soortgelijke kosten	-17.518	-10.000	-
	-86.534	-10.000	-9.387

Toelichting begroting
In de begroting was geanticipeerd op een liquiditeitstekort als gevolg van de afnemende exploitatie. In 2017 is geen beroep gedaan op de kredietfaciliteit ten behoeve van de liquiditeit. De rente vergoeding blijft laag en door de fluctuerende liquiditeit is het niet mogelijk dit rendabeler te beleggen. Daarnaast is er sprake van negatieve rente op de CHF rekening.

22 Resultaat deelnemingen

Resultaat Trimbos Mobile Virtual Reality Solutions B.V.	-361	-	-

ENKELVOUDIGE JAARREKENING

ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

(na resultaatverdeling)

		31-12-2017		31-12-2016	
		€	€	€	€
ACTIVA					
VASTE ACTIVA					
Materiële vaste activa	23				
Gebouwen en terreinen		1.471.898		1.590.601	
Andere vaste bedrijfsmiddelen		429.885		670.589	
Vooruitbetaald op materiële vaste activa		3.829		-	
			1.905.612		2.261.190
Financiële vaste activa					
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	24		1		1
VLOTTENDE ACTIVA					
Vorderingen					
Handelsdebiteuren	25	1.107.426		868.957	
Vorderingen op gelieerde partijen	26	761.898		607.930	
Overige vorderingen en overlopende activa	27	1.644.765		2.577.124	
			3.514.089		4.054.011
Liquide middelen	28		4.243.067		3.774.711
Totaal activazijde			9.662.769		10.089.913

		31-12-2017		31-12-2016	
		€	€	€	€
PASSIVA					
STICHTINGSVERMOGEN	29				
Bestemmingsreserve		84.009		153.025	
Bestemmingsfonds		323.023		106.834	
Overige reserves		925.354		1.525.479	
			1.332.386		1.785.338
VOORZIENINGEN					
Overige voorzieningen	30		-		50.172
LANGLOPENDE SCHULDEN	31				
Egalisatierekening doelsubsidies			192.455		254.882
KORTLOPENDE SCHULDEN					
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		974.755		1.476.192	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	32	618.069		552.552	
Overige schulden en overlopende passiva	33	6.545.104		5.970.777	
			8.137.928		7.999.521
Totaal passivazijde			9.662.769		10.089.913

ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017

		2017	Begroting 2017	2016
		€	€	€
Baten				
(Project)subsidie ministerie VWS		10.429.649	9.698.807	9.395.751
Projectsubsidies derden		7.725.744	9.213.393	7.832.574
Overige bedrijfsopbrengsten		762.938	284.000	816.457
		18.918.331	19.196.200	18.044.782
Lasten				
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	34	5.921.709	5.305.300	5.296.661
Lonen en salarissen	35	9.256.653	9.249.000	8.812.030
Sociale lasten en pensioenlasten	36	2.137.348	2.347.000	1.996.113
Afschrijvingen materiële vaste activa	37	409.885	471.000	461.800
Overige bedrijfskosten	38	1.558.793	1.813.900	1.464.850
Som der bedrijfslasten		19.284.388	19.186.200	18.031.454
Bedrijfsresultaat		-366.057	10.000	13.328
Financiële baten en lasten	39	-86.534	-10.000	-9.387
Resultaat uit bedrijfsuitoefening		-452.591	-	3.941
Resultaat deelnemingen		-361	-	-
Netto resultaat		-452.952	-	3.941

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING VAN DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING

INFORMATIE OVER DE RECHTSPERSOON

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Trimbos-Instituut is feitelijk en statutair gevestigd op Da Costakade 45, 3521 VS te Utrecht en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 805514806.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR VERSLAGGEVING

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

Voor de gehanteerde grondslagen van de vennootschappelijke jaarrekening wordt verwezen naar de grondslagen van de geconsolideerde jaarrekening. Posten die geconsolideerd en enkelvoudig aan elkaar gelijk zijn, worden in de toelichting op de geconsolideerde balans nader toegelicht. Voor zover nodig wordt hier naar deze toelichting verwezen.

Informatieverschaffing over afwijkingen in bedragen van het voorgaande boekjaar als gevolg van een herziening

Waar dit het inzicht verbeterd, zijn de vergelijkende cijfers aangepast.

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

VASTE ACTIVA

23 Materiële vaste activa

	Gebouwen en terreinen	Andere vaste bedrijfs-middelen	Vooruit-betaald op materiële vaste activa	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2017				
Aanschaffingswaarde	4.917.457	5.403.779	-	10.321.236
Cumulatieve afschrijvingen	-3.326.856	-4.733.190	-	-8.060.046
Boekwaarde per 1 januari 2017	1.590.601	670.589	-	2.261.190
Mutaties				
Investeringen	-	52.604	3.829	56.433
Afschrijvingen	-118.703	-291.182	-	-409.885
Desinvesteringen aanschaf-fingswaarde	-	-3.892	-	-3.892
Desinvesteringen cumulatieve afschrijvingen	-	1.766	-	1.766
Saldo mutaties	-118.703	-240.704	3.829	-355.578
Stand per 31 december 2017				
Aanschaffingswaarde	4.917.457	5.452.492	3.829	10.373.778
Cumulatieve afschrijvingen	-3.445.559	-5.022.607	-	-8.468.166
Boekwaarde per 31 december 2017	1.471.898	429.885	3.829	1.905.612

De WOZ-waarde per 1 januari 2017 van het gebouw, gelegen aan Da Costakade 45, te Utrecht bedroeg € 5.054.000.

Financiële vaste activa

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
24 Deelnemingen in groepsmaatschappijen		
Trimbos Mobile Virtual Reality Solutions B.V.	1	1

	2017	2016
	€	€
Trimbos Mobile Virtual Reality Solutions B.V.		
Boekwaarde per 1 januari	1	-
Investeringen	-	1
Resultaat	-361	-
Afboeking op vordering	361	-
Boekwaarde per 31 december	1	1

Per 31 augustus 2016 is Trimbos Mobile Virtual Reality Solutions B.V. opgericht met een geplaatst kapitaal van € 1. Het betreft een 100% dochter van Stichting Trimbos-instituut. De nettovermogenswaarde van de ondermening bedraagt € 360 negatief.

VLOTTENDE ACTIVA

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
25 Handelsdebiteuren		
Handelsdebiteuren	1.110.090	870.993
Dubieuze debiteuren	-2.664	-2.036
	1.107.426	868.957

26 Vorderingen op gelieerde partijen		
Vordering op Private Institute Trimbos Moldova	710.774	607.930
Vordering op Trimbos Mobile Virtual Reality Solutions B.V.	51.124	-
	761.898	607.930

Er is een stichting opgericht in Moldavië voor subsidie-activiteiten. Stichting Trimbos-instituut is penvoerder van een ontvangen projectsubsidie van subsidieverstrekker SDC en via deze rekeningcourant verhouding worden financiële middelen gestort naar Moldavië en vindt afrekening van bestede kosten plaats. Over de rekening-courantverhouding wordt geen rente berekend.

27 Overige vorderingen en overlopende activa		
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.798	130.813
Overige vorderingen	1.641.967	2.446.311
	1.644.765	2.577.124

Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Pensioenen	2.798	130.813

Overige vorderingen		
Overige vorderingen	33.334	157.949
Nog te ontvangen subsidiebijdragen op afgeronde projecten	360.082	744.150
Vooruitbetaalde bedragen	150.659	100.563
Nog te ontvangen subsidiebijdragen	1.097.892	1.443.649
	1.641.967	2.446.311

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
28 Liquide middelen		
ING Bank N.V.	4.243.067	3.774.711

29 Stichtingsvermogen

In onderstaand overzicht is het verloop van het eigen vermogen weergegeven:

	Bestem-mingsreser-ve	Bestem-mingsfonds	Overige reserves	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2017	153.025	106.834	1.525.479	1.785.338
Mutatie uit resultaatverdeling	-69.016	216.189	-600.125	-452.952
Stand per 31 december 2017	84.009	323.023	925.354	1.332.386

Bestemmingsreserve
De bestemmingsreserve koersverschillen wordt aangehouden om koersresultaten met betrekking tot het Moldavie-project te verrekenen totdat de looptijd van het project is verstreken. De koersresultaten worden jaarlijks gerealiseerd op het banksaldo in Zwitserse Francs (CHF) dat op last van de subsidiegever wordt aangehouden.

Bestemmingsfonds
Het bestemmingsfonds fungeert als een egalisatierekening met VWS. De egalisatiereserve VWS betreft een reservering waarin de bestedingsverschillen van de instellingsubsidie worden verrekend. De egalisatiereserve is niet vrij besteedbaar voor het Trimbos-instituut. VWS kan bij het toekennen van (project)subsidie specifiek de voorwaarde stellen dat een gedeelte van het aangevraagde budget moet worden gefinancierd door onttrekking aan deze risicoreserve. Conform artikel 8.7 van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS bedraagt de egalisatiereserve ten hoogste 10% van het bij het besluit tot verlening bepaalde bedrag van de instellingssubsidie. De mutatie in de egalisatiereserve wordt gevormd door de toevoeging of de onttrekking bij een positief of negatief eindresultaat van de instellingssubsidie over het betreffende boekjaar.

VOORZIENINGEN

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
30 Overige voorzieningen		
Reorganisatievoorziening	-	50.172

	2017	2016
	€	€
Reorganisatievoorziening		
Stand per 1 januari	50.172	392.366
Reorganisatiekosten naar kortlopende schulden	-7.080	-150.482
	43.092	241.884
Reorganisatiekosten ten laste van voorziening	-7.975	-155.953
Vrijval ten gunste van het resultaat	-35.117	-35.759
Stand per 31 december	-	50.172

De reorganisatievoorziening is gevormd voor de verwachte toekomstige kosten met betrekking tot de reorganisatie. Hieraan ligt een reorganisatieplan ten grondslag. De werkelijke kosten worden ten laste van deze voorziening gebracht. Ultimo 2017 is met alle medewerkers overeenstemming bereikt over de afvloeiing. De hieruit voortkomende schuld wordt gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

31 LANGLOPENDE SCHULDEN

Egalisatierekening doelsubsidies		
Stand per 1 januari		
Hoofdsom	2.039.203	1.976.043
Cumulatieve mutaties	-1.784.321	-1.658.001
Saldo per 1 januari	254.882	318.042
Mutaties		
Vrijval boekjaar	-62.427	-63.160
Stand per 31 december		
Hoofdsom	2.038.470	2.039.203
Cumulatieve mutaties	-1.846.015	-1.784.321
Saldo per 31 december	192.455	254.882

Onder de egalisatierekening doelsubsidies worden de voor aanschaf van pand inclusief verbouwing verkregen subsidies van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport verantwoord. De ontvangen subsidies van VWS zijn vastgelegd in de navolgende brieven:

de data: kenmerk
04-09-84 DGVGZ/AGZ/Subs 32855
16-09-86 DGVGZ/AGZ/Subs 63845
16-10-86 DGVGZ/AGZ/Subs 66677
26-10-87 DGVGZ/AGZ/GGZ 305905
13-11-89 DGVGZ/AGZ/FEA 114534

Conform de aanwijzingen van het Ministerie van VWS worden de subsidies ten gunste van het resultaat gebracht naar rato van de afschrijvingsperiode van de betreffende objecten.

KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
32 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	54.057	15.947
Loonheffing	564.012	536.605
	618.069	552.552
33 Overige schulden en overlopende passiva		
Personeelskosten	1.305.729	1.291.850
Nog te besteden toegekende subsidiebedragen	3.748.549	4.253.462
Ontvangen subsidiebedragen ten behoeve van derden	1.172.347	-
Overige schuld	282.256	274.983
Te betalen afvloeiingsregelingen	36.223	150.482
	6.545.104	5.970.777

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Informatieverschaffing over niet in de balans opgenomen verplichtingen

Het maximaal op te nemen krediet in rekening-courant bedraagt per 2017 € 900.000. In het kader van de rekening-courant kredietfaciliteit met de ING bank is een positieve/negatieve hypotheekverklaring verstrekt op de grond en opstallen aan de Da Costakade 45.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake garanties

Terzake van een eventuele verkoop van het onroerend goed aan de Da Costakade geldt een bijzondere conditie. Ter medefinanciering van het nieuwe pand, is door het Ministerie van VWS een eenmalige subsidie verstrekt.

Naast deze verplichtingen zijn er per 31-12-2017 contracten afgesloten met een totale waarde van € 1.068.906, waarvan € 679.266 gerelateerd aan onderhanden projecten.

Informatieverschaffing over niet in de balans opgenomen activa

Uit hoofde van de huur van koffie- en kopieerapparaten bestaat er voor 2018 een verplichting ter grootte van € 23.772 (excl. BTW).

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2017	Begroting 2017	2016
	€	€	€
34 Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten			
Kosten uitbesteed werk	5.921.709	5.305.300	5.296.661
Kosten uitbesteed werk			
Productiekosten	5.380.237	4.953.300	4.826.454
Ingehuurde externen	541.472	352.000	470.207
	5.921.709	5.305.300	5.296.661
35 Lonen en salarissen			
Brutolonen en -salarissen	9.256.653	9.249.000	8.812.030

Gemiddeld aantal werknemers
Bij de stichting waren in 2017 gemiddeld 163 werknemers werkzaam, op basis van een volledig dienstverband (2016: 155).

36 Sociale lasten en pensioenlasten			
Sociale lasten	1.326.686	2.347.000	1.232.113
Pensioenlasten	810.662	-	764.000
	2.137.348	2.347.000	1.996.113
37 Afschrijvingen materiële vaste activa			
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	118.703	138.000	118.703
Andere vaste bedrijfsmiddelen	291.182	333.000	343.097
	409.885	471.000	461.800
38 Overige bedrijfskosten			
Overige personeelskosten	477.832	596.400	354.977
Huisvestingskosten	296.872	332.000	267.216
Catering	91.783	85.000	66.401
Automatiseringskosten	302.853	360.000	294.785
Kantoorkosten	107.779	167.000	158.497
Algemene kosten	281.674	273.500	322.974
	1.558.793	1.813.900	1.464.850
Overige personeelskosten			
Overige personeelskosten	512.949	596.400	354.977
Vrijval voorziening reorganisatiekosten	-35.117	-	-
	477.832	596.400	354.977

	2017	Begroting 2017	2016
	€	€	€
Huisvestingskosten			
Mutatie voorziening groot onderhoud	-	-	-16.188
Huisvestingskosten	296.872	332.000	283.404
	296.872	332.000	267.216
Algemene kosten			
Overige algemene kosten	281.674	273.500	322.974
39 Financiële baten en lasten			
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	-	-	838
Koersresultaat	-69.016	-	-10.225
Rentelasten en soortgelijke kosten	-17.518	-10.000	-
	-86.534	-10.000	-9.387

Utrecht, 11 juli 2018

R. Jonkers
Voorzitter Raad van Bestuur
(a.i.)

Utrecht, 11 juli 2018

Ondertekening commissarissen:

Dhr. ir. J.I.M. de Goeij
Voorzitter Raad van Toezicht

Mw. drs. F.H. Dings MBA

Dhr. drs. B.J.A.M. Welten

Dhr. drs. W. Vlasblom

Mw. dr. C.M.H.A. Deckers MBA

Mw. drs. H.L.H.M. Darley MHSA

Dhr. prof dr. H.F.L. Garretsen

OVERIGE GEGEVENS

Accountants

BAKER TILLY BERK

Baker Tilly Berk N.V.
Papendorpseweg 99
Postbus 85007
3508 AA Utrecht
T: +31 (0)30 258 70 00
F: +31 (0)30 254 45 77
utrecht@bakertillyberk.nl
KvK: 24425560
www.bakertillyberk.nl

Stichting Trimbos-Instituut
T.a.v. de Raad van Bestuur
en de Raad van Toezicht
Da Costakade 45
3521 VS UTRECHT

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting Trimbos-Instituut

A. Verklaring over de jaarrekening 2017

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting Trimbos-Instituut te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Trimbos-Instituut per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640: Organisaties zondeer winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige enkelvoudige balans per 31 december 2017;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige enkelvoudige staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Trimbos-Instituut zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

An independent member of Baker Tilly International

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht, gesloten met Baker Tilly Berk N.V., waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nr. 24425560. In deze voorwaarden is een beperking van aansprakelijkheid opgenomen.

B. Verklaring over de in het financieel verslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het financieel verslag andere informatie, die bestaat uit:

- het verslag van de Raad van Bestuur;
- het verslag van de Raad van Toezicht;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in RJ 640 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het verslag van de Raad van Bestuur en de overige gegevens in overeenstemming met RJ 640.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening
Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 640 Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de huishouding.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en

BAKER TILLY BERK

omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 13 juli 2018

Baker Tilly Berk N.V.

Was getekend,

drs. M. Meijer RA